

nančno stanje društva. Vkljub velikim izdatkom preteklega poslovnega leta za zdravila in zdravnike v znesku 91.995 Din, za podpore v znesku 7.715 Din, za posmrtnine v znesku 35.584 Din znaša čisti prebitok društva (vseh odsekov skupaj) v enem letu 105.314 Din. Skupna društvena imovina od ustanovitve pa znaša 352.348 Din.

Ko je bila dosedjanemu odboru na predlog revizorja g. Cesnika Mirka soglasno podejena razrešnica z zahvalo, so sledile dopolnilne volitve dveh članov odbora, dveh namestnikov in dveh pregledovalcev računov. V odboru sta bila izvoljena dosedjanja odbornika gg. Hočevar Josip in Poje Janez, kot namestnika gg. Kokot Ferdinand in Rotar Stanko ter kot pregledovalca računov gg. Cesnik Mirko in Zaje Albin.

V nadaljnji debati je občni zbor sklenil, da more pristopiti k društvu do 31. maja letos vsak državni in banovinski uslužbenec ter njihovi svojci z znijo, enkratno pristopljeno, ki znaša 40 Din. Pristop je v smislu društvenih pravil za sedaj mogoč le osebam, ki niso prekoračile 45 let starosti. Vendar je prejel društveni odbor na občnem zboru polnomočje, da po dobljenih smernicah izdelo osnutek dodatka k členu 7., 8., 9. in 12. društvenih pravil, izvede kalkulacijo in ustvari možnost pristopa v društvo tudi osebam v starosti preko 45 let ter nato sklice izredni občni zbor, ki bo o tem končnoveljavno ukrepal.

V nadi, da bo postal društvo v doglednem času približiče slehernega državnega in banovinskega uslužbenca dravske banovine, ker je le v slogi rešitev in v skupnosti moč in sila, je g. predsednik zaključil lepo uspeli občni zbor.

»Proteus« — št. 5.

Izšla je že 5. številka »Proteusa«, ilustrirane časopisa za poljudno prirodoznanstvo, ki je vsebinsko zopet izredno bogat in zanimiv, tako, da ga lahko v tem oziru primerjamo s sličnimi inozemskimi časopisi. Zelo razveseljivo je dejstvo, da tudi med našim učiteljstvom vlada živahnino zanimanje za ta edinstveni slovenski prirodoznanstveni časopisi, ki je v resnicu vreden in zaslubi vso našo pozornost in priznanje. Kdor še ni nanj naročen, naj storiti to čimprej, ker se bo z marsikaterim člankom lahko okoristil in pripovedoval v šoli. Naš najboljši poznavalec in raziskovalec podzemnih jam tov. Michler Ivan je prispeval lep in zanimiv članek »Križna jama«, katere vhod leži na severozapadnem pobočju Križne gore pri Ložu. Križna jama je znamenita po svoji lepoti in veličini, še bolj pa po ogromnih množinah kosti jamskega medveda. »Zakladi Kranjske« je članek, iz katerega zvemo, da je bila prekrasnina in ogromna meklenburška zbirka naših prehistočnih najdb na Vačah, Sv. Magdaleni, Vinici in St. Vidu pri Štični, prodana na javni dražbi v New Yorku. V katalogu, ki ga je sestavilo in zanj prispevalo svoje članke sedem učenjakov za dražbo meklenburške zbirke, ni zapisano ime našega naroda, Ing. Ciril Pirc opisuje eno izmed največjih zvezd, orjaka med zvezdami na nebu, rdečo »Betelgeuze« iz lesketajočega Orion-ovega ozvezdja, njen odaljenost od zemlje, njen premer in prostornino, ki je 90 milijonkrat večja od solnčne prostornine. 280 let bi potreboval svetlobni žarek, ki preteče 300.000 km na sekundo, da dospe od Betelgeuze na zemljo.

Poučno in zanimivo biološko-fiziološko črtico »Spanje, otrplost in mirovanje živali pozimi« je prevedla P. Gnezda. Poleg običajnih novosti najdemo med drobnimi vestmi zelo zanimiv članek »Umanzo morje«, pojav, ki ga često vidimo v gornjem Jadranu. Po običajnem opisu neba sledi obširen odgovor na vprašanje 4. in za zaključek nas presenetili vprašanje 5., ki bo zagonečna uganka tudi onim, ki so dobri poznalci ptičev.

Stana Perko.

Nekateri članki, ki so izšli v »M. J.«, se v ničemer ne razlikujejo od člankov, ki izhajajo v »Našem rodru«; ne vem, zakaj ne bi izhajali v »N. R.«, ki ima mnogo primernejšo obliko (obliko knjigel).

Spolh pa je prav spričo novičarskega vpliva dnevnega časopisa nujno potreben literarno usmerjen mladinski list, kakšen je »N. R.«, ki z umerjeno in estetsko tendenco blagodejno vpliva na razvoj in rast mladih znacajev.

Pesnik Božo Vodušek pravi:

Revija proti časopisu, literatura proti reportaži sta si kakor kultura proti civilizaciji. Kultura je produkt in hrana praktično desinteresiranega, civilizacija pa praktično interesiranega človeka. Narod, ki hoče ohraniti svojo kulturno tradicijo, se bo ustavljal sili civilizacije, ki vse mechanizira in nivelizira. Če vnašamo civilizacijo v dušo otroka, ki je v primeri z odraslim mnogo primitivnejši in po svoji naturi ni zgolj praktično interesiran, mu delamo s tem silo in zamorimo v njem vsako možnost kasnejšega razvoja kulture. Zato bi bilo želelo, da ostane pri mesečniku »Naš rod« in da se ne nadomešča s časopisom. Ker pa kultura ne pomeni odmaknjosti sodobnim problemom, naj bi jim dajal tudi »Naš rod« čim več prostora, vendar v takih obdelavi in oblikah, ki ustrezata reviji.

Božo Vodušek.

Eden naših najboljših pisateljev, dr. I. Pregelj, piše:

1. Sodim, naj se ohrani »Naš rod« v književnih oblikah, ker ima kot tak književniško vrednost, česar bi v obliki časopisov »Mlade Jugoslavije« ne imel več. Sem pa uverjen, da bi bil naslov »Mlada Jugoslavija« boljši, ko »Naš rod«.

2. Tudi časopis »Ml. Jug.« je zelo simpatičen! Ali ne bi šlo izdajati tudi publikacije v

Osebne zadeve

— Namestitev učiteljskih abiturientov. S kraljevim ukazom so na predlog prosvetnega ministra imenovani za učitelje naslednji abiturienti: Ivan Andolšek pri Sv. Jakobu ob Savi, Tatjana Novak v Martjancih, Marjan Binter v Grosupljem, Ivan Pepejnjak v Novi cerkvi, Alojzij Senekovič pri Sv. Jerneju nad Muto, Karl Slabe v Globokem, Gvidon Stres v Lokaču (srez Dravograd), Ivan Serajnik na Sladkem vrhu, Vilibald Kolar pri Sv. Treh kraljih (srez Dravograd) in Ivan Lampič v Poljanah.

— Napredovali so učitelji(ce) v V. skupino: Demšar Ivan in Kocjančič Ivan iz Ljubljane, Bezljaj Marija iz Loč, Zolmir Oskar iz Maribora. — V VI. skupino: Martelanc Just iz Črnomlja, Golmajer Franja iz Brežice, Klemenčič Alojzij iz Tomišlja, Košča Ana od Sv. Petra pri Ljubljani, Kirar Josipina iz Studencev, Jereš Stefanič iz Ptuja, Culot Ivan iz Toplic pri Zagorju, Razpotnik Albin iz Šemšča, Kasjak Pavla od Sv. Lovrenca, Šušteršič Terezija iz starega trga, Zagažen Ivan iz Sv. Jerneja, Mihič Ivana iz Preske. — V VII. skupino: Schrott Marija iz Jesenic, Paulik Ivan iz Gor. Petrocev, Pevec Marija iz Trebje, Žagar Stanislav iz Dobrave pri Kropi, Fanton Anka iz Jezerskega, Stasič Zora iz Maribora, Habič Justina iz Stor, Knapič Janko iz Kapel, Knapič Viktor iz Žalc, Grubelnik Marija iz Črenšovcev, Skoupil Helena iz Kočevja, Hiršman Viša iz Srednje vasi, Golob Josip od Sv. Trojice v Sl. gor., Hribovšek Vida iz Motnika, Seme Marija iz Jurkloštra, Stupan Milica iz Maribora. — V VIII. skupino: Gruden Franc iz Planine pri Sevnici (Šm.). — V IX. skupino: Jesih Danica iz Trebelnega (Krš), Kleč Antonija iz Pilštanja, Skalamera Nedra iz Brige, Deutschman Herman iz Ljubeščne, Mesarič Andrej iz Sv. Petra, Blejec Julijana iz St. Ruperta, Šenkla Magda iz Sv. Florijana, Trampuž Ilijca iz Henine, Laznička Anton iz Kramarovcev. — V X. skupino: Trusnovič Antonija zabav. iz Ljubljane, Švajger Andrejana, zabav. iz Novega mesta.

Učiteljski pravnik

NOVA UREDITEV PLAČEVANJA ŠOLNINE

Finančni odbor Narodne skupščine je sprejel naslednjo stilizacijo amandmana finančnega ministra glede plačevanja šolnine.

Za obiskovanje vseh državnih šol se na račun šolnine plača (v Din):

kdr plača let.	III. skup., II. skup., I. skup. neposr. davkov	nad 300 do 1000	100	150	200
1000 do 3000	150	200	250		
3000 do 5000	200	250	300		
5000 do 10.000	300	400	500		
10.000 do 20.000	500	600	700		
20.000 do 50.000	800	900	1000		
nad 50.000	1300	1400	1500		

Kot osnova za plačevanje šolnine služi skupna vsota vseh neposrednih davkov, ki jih plačajo starši in učenci. Če je davčni obveznik osvobojen kakega davka (davčne oblike), se doloci davek po členu 3. zakona o neposrednih davkih.

Šolnina se plača na vsečiliščih, gospodarsko komercijalnih visokih šolah, višji pedagoški šoli in njim enakih zavodih, in sicer za vsak semester po I. skupini. Na srednjih šolah: za nižje razrede po III. skupini, za V. in VI. razred po II. skupini, za 7. in 8. razred po I. skupini; na učiteljiščih, srednjih tehniških, višjih obrtnih ženskih šolah, trgovskih in pomorskih akademijah, bogoslovijah, težniško-prometnih šolah, na šolah za dojilje v prvem letu po III., v drugem letu po II., v nadaljnjih letih pa po I. skupini. Če traja na

tej obliki? Recimo za naraščaj »Naš rod«, za bolj dorastle pa »Mlado Jugoslavijo«?

Razstava otroških risb

(18.—19. marca.)

Obširna risalnica na ljubljanskem učiteljišču je bila predzadnjo nedeljo in na Jožefovo nekam podobna Jakopičevemu paviljonu. Ljubljansko društvo »šola in dom« je razstavilo okrog 500 risb, ki jih je s svinčnikom in z barvniki izvršil mali Marjan Ozvald, ki hodi zdaj v 1. razred vadnice. Razstavljeni risbe je napravil med 3. in 7. letom svojega življenja in sicer povsem samoniklo. Med drugim smo videli tudi 1 »platno« in 1 »akvarel«, ki je mali slikar manj posebno ponosen.

Risbe so bile razvrščene po motivih in genetično. Vsaka motiva skupina (bilo jih je 16; želeteški stroji in vlaki — do 100 risb —, avtomobili, aeroplani, elektična želetniščica, ladje in parniki, ognjegasci, pajaci in karikature, konji, druge živali, »portreti« — med njimi avtoportrete — cerkev in hiše, Miklavž in krampus, Madona, Jezušek in svetniki, Krizanti — 5 slik —, jastice, »razno« je bila razvrščena tako, da so obiskovalci lahko zasledovali risarčkov razvoj. In to je bil glavni namen razstave. Saj ni šlo za to, da bi se dozgalo, ali ima Marjan risarski dar ali pa morda le risarsko rutino, še manj za to, da bi se pokazalo, kaj vse mal Marjan zmore in zna narediti. Razstava naj bi izpričala — kakor je poudarjal Marjanov oče v otvoritvenem predavanju — da otrok biti ne pomeni biti zmanjšan človek, temveč po svoje gledati svet in življenje. Razstava je bila in hotela biti v prvi vrsti — razstava otroške duše, tiste duše, ki bi moral poznati in uvaževati vsak vzgojnik, kolikor se zaveda svoje naloge: otroka uvajati v kulturo odraslih.

Božo Vodušek.

Eden naših najboljših pisateljev, dr. I. Pregelj, piše:

1. Sodim, naj se ohrani »Naš rod« v književnih oblikah, ker ima kot tak književniško vrednost, česar bi v obliki časopisov »Mlade Jugoslavije« ne imel več. Sem pa uverjen, da bi bil naslov »Mlada Jugoslavija« boljši, ko »Naš rod«.

2. Tudi časopis »Ml. Jug.« je zelo simpatičen! Ali ne bi šlo izdajati tudi publikacije v

teh šolah pouk le dve leti, se plača v prvem letu po II., v drugem letu po I. skupini. Na trgovskih šolah se plača šolnina po II., na baških šolah po III. skupini.

Na meščanskih, strokovno-obrtnih šolah (moške obrtne, ženske strokovne in ženske nižje obrtne in nadaljevalne šole) in gozdarskih šolah znaša šolnina polovico zneska po III. skupini.

Za učence, katerih starši imajo več otrok v šolah, se plača za prvega otroka polna, za ostale otroke polovična šolnina.

Privatni učenci morajo pred polaganjem izpitati plačati trikratno šolnino za dotedno šolsko leto po določilih te tarifne številke.

Šolnine ne plačajo učenci osnovnih šol, vojnih akademij, specialnih, srednjih in nižjih kmetijskih šol, rudarskih šol in splošnih obrtno-trgovskih šol, dalje državni gojenci in učenci, katerih starši plačajo skupno z njimi na leto manj kot 300 Din neposrednega davka.

Podrobnejše odredbe bo določil finančni minister v sporazumu s prosvetnim ministrom v posebnem pravilniku.

Naša gospodarska organizacija

FOND ZA UPKOJENCE.

V času, ko se vedno govorji o brezposelnih in o merah, ki bi se morale podvzeti, da bi se brezposelnost saj nekoliko omilila, smo si vedno edini, da bi morali vsi tisti tovariši, ki so odslužili 35 let, iti v pokoj. Vidimo pa, da tovariši kjer neradi zaprosijo za upokojitev. Nehote se vpraša, zakaj je tako. Med mnogimi vzroki je gotovo glavni vzrok strah pred upokojitvijo. Predvsem se zahteva nebro do dokumentov, zdravniških izpričeval i. dr. Kakor hitro pa je »kdo upokojen, mora pogostokrat čakati mesece in mesece, da se mu nakaže pokojnina, dočim se jim redni prejemki ustavijo. Tako je navadno nagrajen tovariš, ki je 35 let in še več delal za narod. Tega pa se vsak bojni, zato rajši dela, dokler more.

Temu zlu je potreba odpomoci. Vidimo, da so vsa prizadevanja, da bi se upokojencem avtomatično prenakažovala pokojnina, brez uspeha, zato je potrebna tudi tukaj samopomoč. Na zborovanju mariborskega mestnega učiteljskega društva se je o tem razpravljalo. Ždi se mi potrereno, da učiteljstvo razpravlja o zadevi, ker je aktualna.

Pri kakem kreditnem zavodu državnih nameščencev naj bi se utanovil fond za upokojence. Vsak upokojenec, bi prejemal iz tega fonda posojilo saj v višini 75% njegove bodoče pokojnine do časa, ko se mu pokojnina nakaže. Za to posojilo pa zastavi svojo pokojnino, to se pravi, zavod dobi posojilo vrnjeno, kakor hitro država nakaže upokojencu pokojnino. Obresti bi morale biti zelo nizke, v nobenem slučaju ne preko 5%.

Ako to ne bi bilo mogoče za vse državne uradnike, bi lahko učiteljstvo to izvedlo za svoje članstvo ali potom sedaj obstoječih zadrug (Hranilnice in posojilnice učiteljske konvikta v Ljubljani ali pa Učiteljske gospodarske zadruge v Celju). Vem pa, da niti ena niti druga zadruga nima momentano toliko denarja, da bi lahko začela dajati posojila na račun pokojnin. Dalo bi se odpomoci na ta način, da bi vsak tovariš ali tovarišica že par let, saj 4—5 let, pred upokojitvijo misli na to in bi v ta namen natalgal v ta ali oni zavod mesečno primerne zneske. Tako bi si vsak sam prihranil nekaj denarja za čase najhujše sile. Ako pa bi